

مواد و روشها

به طور کلی در طی این طرح از ۸۲ قلاده از سگ‌سانان شامل ۳۰ قلاده سگ ولگرد، ۱۰ قلاده روباه، ۱۰ قلاده شغال، ۳۲ قلاده سگ گله نمونه‌گیری به عمل آمد. در سه گروه اول نمونه‌گیری از طریق کشتار حیوانات و برداشت قسمت‌هایی از روده باریک و در گروه چهارم (سگ گله) نمونه‌گیری از طریق خوردن داروی آرکولین هیدرو بروماید به حیوان و دفع مدفوع توسط آن به عمل آمد. نمونه روده و مدفوع تهیه شده به این ترتیب از نظر آلودگی به انگل اکیونوکوک مورد بررسی قرار می‌گرفت. در مورد نشخوارکنندگان نیز ۳ ساله مربوط به وضعیت آلودگی به کیست هیدانتید در کشتارگاه شهرستان اراک جمع‌آوری گردید.

نتیجه

از تعداد ۳۰ قلاده سگ ولگرد ۵ مورد (۱۶/۶٪) از تعداد ۱۰ قلاده شغال ۲ مورد (۲۰٪) از تعداد ۱۰ قلاده روباه ۱ مورد (۱۰٪) و از تعداد ۳۲ قلاده سگ گله ۱۰ مورد (۳۱/۲۵٪) آلوده به انگل تشخیص داده شد. نتایج مذکور اهمیت سگ‌های گله را در انتقال بیماری نشان می‌دهد همچنین مقایسه نتایج طرح حاضر با آمار گذشته نگر مربوط به آلودگی سگ‌های گله استان (اسلامی و همکاران) نشانگر، افزایش میزان آلودگی این حیوان با گذشت زمان می‌باشد. همچنین نتایج حاصل از بررسی کشتارگاهی بیانگر افزایش درصد گوسفندان و بزبان آلوده به کیست با گذشت زمان می‌باشد.

منابع مورد استفاده

- ۱- اسلامی، علی ۱۳۷۰، اپیدمیولوژی اکیونوکوکوس گرانولوزیس در ایران مجموعه مقالات سمینار سراسری کیست هیدانتید شبکه دامپزشکی استان لرستان (خرم‌آباد) صفحات ۳۷۴۴.
- ۲- اورمزدی، هرمز ۱۳۶۹، انگل‌شناسی پزشکی جلد دوم، چاپ اول، انتشارات بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاددانشگاهی، صفحه ۵۳۹.
- 3- Markell, Voge, John, 1992. Medical parasitology, 7th edition. W.B., Saunders. PP: 245-248.
- 4- Smith, J.D., 1994. Introduction to animal parasitology third edition PP: 334-337.
- 5- Soulsby, E.J.L., 1986. Helminths of domesticated animal, Seventh edition, Baillier Tindall. PP: 19-27.

بررسی اثر کاهش سن

از شیرگیری بر رشد گوساله‌ها

و عملکرد اقتصادی

واحدهای گاو‌داری در

روستاهای منطقه گلپایگان

● منصور صالحی،

کارشناس ارشد مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام اصفهان

به منظور کاهش هزینه پرورش گوساله و استفاده بهینه از شیر و جلوگیری از عوارض مصرف بی‌رویه شیر توسط گوساله‌ها در دامداریهای سنتی و نیمه صنعتی، امکان کاهش مدت زمان و مقدار مصرف شیر روزانه گوساله‌ها، در روستاهای منطقه گلپایگان مورد بررسی قرار گرفت. افزایش فروش شیر توسط دامدار با کاهش سن گوساله در مصرف شیر تولیدی، تشویق و ترویج مصرف جیره آغازین ارزانتر از شیر در تغذیه گوساله‌های شیرخوار، کاهش اختلالات گوارشی در گوساله‌ها، کاهش افت وزن گوساله در هنگام قطع شیر، ترویج زود از شیرگیری در گاو‌داری‌های منطقه از علل دیگر اجرای طرح با هدف کمک به اقتصاد خانوار روستایی و تولید ملی بوده است. ضمناً میانگین مدت مصرف شیر توسط گوساله‌ها در گاو‌داریهای منطقه قبل از اجرای طرح ۱۰۵ روز بود.

۱۴۴ رأس گوساله به صورت تصادفی و به روش فاکتوریل ۳×۲ شامل سن از شیرگیری (۶۰، ۷۵ و ۹۰ روزگی) و جنس (نر و ماده) به گروه‌های آزمایشی اختصاص یافتند. گوساله‌ها از تولد تا سن ۳ ماهگی با جیره کنترل شده و از سن سه تا شش ماهگی به صورت آزاد (طبق شرایط روستا) تغذیه شدند. گوساله‌های گروه‌های آزمایشی اول، دوم و سوم به ترتیب ۶، ۷۵ و ۹۰ روز شیر مصرف کردند. گوساله‌ها علاوه بر مصرف شیر در مدت زمان ذکر شده از سن دو هفتگی تا سه ماهگی به طور آزاد با جیره آغازین محتوی ۱۸٪ پروتئین خام و ۲/۹ مگا کالری انرژی قابل متابولیسم شامل ۴۱٪ ذرت زرد، ۲۸/۵٪ کنجاله سویا، ۲۹/۵٪ جو و ۱٪ کربنات کلسیم تغذیه شدند. گوساله‌ها علاوه بر هنگام تولد تا سن شش ماهگی ماهیانه یکبار وزن کشی شدند. همچنین مصرف ماهیانه شیر و کنسانتره گوساله‌ها توزین و ثبت گردید.

نتایج اجرای برنامه زود از شیرگیری در روستاها و با مشارکت مردم

- ۱- گوساله‌های که در سن ۲ ماهگی از شیر گرفته شدند در مقایسه با گوساله‌هایی که ۳ ماه شیر مصرف کردند در سن ۶ ماهگی میانگین وزن یکسانی داشتند.
- ۲- گوساله‌هایی که در سن ۲ ماهگی از شیر گرفته شدند نسبت به گوساله‌هایی که ۳ ماه شیر مصرف کردند اختلالات گوارشی (اسهال) کمتری نشان دادند (۱ مورد اسهال در مقابل ۱۰ مورد در ۴۸ رأس گوساله).

۳- کل هزینه خوراک سه ماهه (شامل شیر، کنسانتره و یونجه براساس قیمت‌های سال ۱۳۷۵ با توجه به قیمت هر کیلو، شیر ۵۰۰ ریال، کنسانتره ۴۵۰ ریال و یونجه ۳۰۰ ریال) برای گوساله‌هایی که ۲ ماه شیر مصرف کردند ۱۳۰۰۰۰ ریال و گوساله‌هایی که ۳ ماه شیر مصرف کردند ۲۷۰۰۰۰ ریال محاسبه شد که برای گوساله‌های زود از شیر گرفته شده به ازای هر رأس در مدت ۳ ماه ۱۴۰۰۰۰ ریال صرفه‌جویی تغذیه‌ای محاسبه شده است.

۴- گوساله‌هایی که زود از شیر گرفته شدند نیاز به کارگر و مراقبت کمتری داشتند.

۵- محدودیت مصرف شیر در گوساله‌هایی که زود از شیر گرفته شدند باعث مصرف کنسانتره و رشد و توسعه سریع شکمبه گوساله‌ها شد و نسبت به گوساله‌هایی که محدودیت مصرف شیر روزانه نداشته و سه ماه شیر مصرف کردند، روزانه به طور میانگین ۱/۶ کیلوگرم شیر کمتری مصرف کردند.

تعیین ترکیبات شیمیایی و

تجزیه‌پذیری ماده خشک و

پروتئین خام یونجه و اسپرس

منطقه گلپایگان

● فربرز بدیعی مقدم

● مهوش کوهی حبیبی،

کارشناس مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام اصفهان

● حسن فضائی،

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات علوم دامی

چکیده

در این تحقیق از منابع اصلی علوفه منطقه گلپایگان (یونجه و اسپرس) به روش طبقه‌بندی شده تصادفی نمونه‌برداری به عمل آمد و با استفاده از روشهای آزمایشگاهی پس از تعیین ماده خشک و انرژی خام میزان مواد آلی و عناصر کلسیم و فسفر آنها اندازه‌گیری شد. تجزیه پذیری ماده خشک و پروتئین خام این منابع نیز با استفاده از ۳ رأس گوسفند نر بالغ فیسستول گذاری شده و با استفاده از کیسه‌های ناپلونی انجام شد. میانگین کل پروتئین خام یونجه در مراحل اوایل رشد، اوایل گلدهی، اواسط گلدهی و گلدهی کامل به ترتیب ۲۲/۸، ۱۹/۵۵، ۱۹/۵۲ و ۱۸/۸۸ درصد ماده خشک بود. میزان تجزیه پذیری ماده خشک برای مراحل نمونه‌برداری این گیاه به ترتیب ۷۸/۸۴، ۷۶/۳۹، ۷۴/۸۶، ۷۵/۵۶ درصد و تجزیه‌پذیری پروتئین خام آن به ترتیب ۴۷/۰۵، ۴۳/۴۸، ۴۱/۸۹ و ۳۹/۳۶ درصد بود و تفاوت بین مراحل نمونه‌برداری معنی‌دار بود (P<۰/۰۵). میانگین کل پروتئین خام اسپرس در مراحل اواسط گلدهی و گلدهی کامل به ترتیب ۱۷/۸۲ و ۱۷/۳۵ درصد ماده خشک بود. میزان